

žemo ime našeg zubara i lekara i ispostavilo se da se dobro slažemo. Bio je april, ili maj. Koktel se otegao do mraka, a Morin je iznula hladnu večeru na verandu. Dve male devojčice nikad se ranije nisu srele, obe tek nešto starije od dve godine, legle su zajedno u isti krevet. Izašle su u mrak, na svež vazduh, ruka u ruci, iz te čudne nove kuće. Betsi, beli duh u pižamici, njen glas tako čudnovat i tanak, ali razgovetan: »Vidiš li mesec?« reče. Ne mogavši da zaspu, ugledale su mesec iz kreveta. Klejovi su se doselili iz grada gde mesec verovatno nije tako uočljiv. »Vidiš li mesec?«, njen glas tako tanak i jasan kao zov sove iz daljnje. I, naravno, bile su u pravu tamo je bio mesec, naheren i hladen, iznad drveća iz kojeg tek beše počelo da se pomađa lišće. Vreme da se ide kući.

Sada Betsi radi u farbari u Drugoj ulici i uzgred daje časove iz gitare. Zajljubila se u starijeg, oženjenog profesora muzike u Vasaru i otišla tako daleko u učenju klasične gitare da je čak provela godinu dana u Španiji. Kada je Episkopska crkva pomagala jednu kubansku porodicu prošle zime, pozvali su Betsi zbog španskog. Živi s majkom u istoj kući gde je ugledala mesec, koja je sada tužno mesto, od kada je Morin pozavata u pola soba da bi uštedela grejanje. Klejovi su se rastali, ima tome već punih deset godina. Nekad smo se lepo provodili na verandi.

Betsi peva u horu kongregacionalista zajedno s Meri Džo Morison, koja je posle lošeg slučaja anoreksije u pubertetu ponovo postala punačka. Ima majčine tamne obrve, iznenadujuće na pegavom licu, ravne i skoro spojene u sredini. Oboje Morisonovih su ponovo u braku i napustili su grad, a Meri Džo je iznajmila dve sobe iznad putničke agencije i skuplja antikvitete, čita knjige iz Istorije. Moja kćerka ju je pozvala kod nas na božićnu večeru, ali je rekla da neće, radije će sedeti udobno kraj svog kamina, okružena svojim stvarima, »svojim lepim, stariim stvarima«, kako beše izjavila.

Džindžer Morison takođe voli lepe stvari, dli kod nje moraju biti najsvremenije – sofa pokrivena pamučnom tkaninom s Havajom, stočići danskog dizajna, stolice ušanke. Gde su, pitam se, svi oni teški metalni okviri za iznošene presvlake od kana-fasa onih stolica ušanki na kojima smo nekada sedeli? Muškarci su mogli da opkorače stolicu, dok su žene mogle jedino da utonu u njih i da se nadaju da će im se muževi naći pri ruci da im pomognu da izrone kada je trebalo da ustanu. Imali su autentičnu kuću iz 1690. godine, Morisonovi, u Salem ulici, i mada to čudno izgleda, njihov moderan namještaj uklapao se u te gole, stare sobe s vidljivim gredama i velikim kaminima s udubljenjima od crepa za pečenje hleba i ražnjem od kovanog gvožđa. Funkcionalno, pre nego što se to tako zvalo. Meri Džo se i oblači starinski: prašnjavog izgleda i formalno, kosa skupljena u rep i pričvršćena šnalom od kornjačinog oklopa. Crvena kosa njene majke, ali bez sjaja vatre u kosi. Ni jedna od ovih devojaka, kćeri našeg starog društva, se ne šminka.

Jedne nove godine, pošto se Fred Morison odselio, sećam se da sam pratio Džindžer kući od Lenghornovih niz Salem ulicu, nešto pre zore, inč novog snega na trotoaru, i sve tih sem njenog glasa, koji priča i priča o Fredu. Jedva je išla, a ni ja nisam bio mnogo bolji. Lica kuća niz Salem ulicu, mirna kao duhovi, a novi sneg svetluca pod uličnim svetlom. Ulažeći u sobu, jelka još uvek okićena i zimzelenu venac koji je visio na ekseru na gornjoj gredi kamina, podsetili su me na slikovnicu, dečinstvo u koje više ne možemo da se vratimo. Čak i sada, miris zimzelene, poseban sjaj hartije za pakovanje, mogu to da mi dočaraju, ili mraz u uglu prozora: čarolija Božića, nevinosti, davno prošlo vreme. Zajedno smo seli na izgrevanu sofу, da bi ona završila priču o Fredu i da bih se ja ugrejao pred povratak u hladnoću. Dan se radovali i ona je iznenada izgledala jedno. Došli smo do toga da je tešim, i sa Džindžerinom kosom posvud naših lica, čuli smo, iznad nas, Meri Džo kako počinje da kašuje. Iz velikog kamina punog ohlađenog pepela dolazili su do naših nogu hladni talasi vazduha, a iznad to kašljanje i kašljanje, duboko i suo. Meri Džo, tada je verovatno bila oko petnaest godina, oslabljena anoreksijom, prehладila se, tako da se to pretvorilo u nepreležano zapaljenje pluća. Džindžer je i za to zapaljenje krivila Fredov odlazak. Kašljanje, kašljanje, dete, i Džindžer u mojim rukama, mirišući na viski i suze i božićno drvo. Krivila je Freda, ali ja sam njega manje krivio od sredine; te stare drvene kuće su pune promate.

Razmišljajući o spratovima i prizemljima, mislim na Betsi Klej na vrhu stepeništa, ne više u pižamici, već u limun žutoj pižami, ukrašenoj čipkom, dok

gleda na žur koji je postao isuviše glasan da bi mogla da spava. Ušli smo unutra, iz dvorišta, i pustili neke stare ploče tvista, a one ne mogu da slušaju tiho. Sedeo sam negde na podu, zagrijen sa se-kom, tako da je ugoao iz kojeg sam gledao bio oštar, i kao u studiji perspektive, stepenice su se gubile u njenim bosim stopalima, sada već suviše velikim da bi ostavljale zeće tragove. Izgledalo je jako dugo dok smo se gledali – imala je onaj duboki pogled njene majke – sve dok žena u mojim rukama, mislim da to nije bila Morin, nije osetila moju odsutnost i pogledala gore, a Betsi strugnula natrag u svoju sobu.

Njena soba je izgledala kao soba moje kćerke u tim danima: posteri Bitsa, možda i Mankija, i medaile za jahanje s lokalnih priredbi Lutke i Štafove životinje, koje nikada nisu sklonjene ustranu, dele police sa Signetovim izdanjima Hotorna i »Teškim vremenima«, lektirom iz škole. Svi smo bili tako mlađi, učeći o svemu zajedno, to tek sada shvatam.

To su bili dani kada je Hari Lenghorn kupio sebi motocikl i grmeo unaokolo po zelenilu subotom uveče, sve dok policija nije došla i ljubazno ga prekinula. A Vilkombovi su na terasi na spratu postavili kadu s topiom vodom, pa su morali da je podupru čeličnim stubom, da se ne bi svijajeno, goli, smandrijali neke letnje noći. Zimi smo mnoge vikende provodili skijajući se, sve zbog dece: zakupili bi celu kuću u Nju Hemširu. Gomile čizama za sneg i vlažnih jakni, nagomilanih u ugлу ispod glave losa, pored mehaničkog klavira, i rumeni obrazi za večerom, za dugačkim stolovima gde se uvek služila šunka sa sosom od grožđica. Iznenada su devojčice, gipke u svojim elastičnim pantalonama, kosa koja je letela oko njihovih lica dok su klizile do redova za žičaru, izgledale žene. Uveče, kada bi dečaci odjurili u provod, ili odlučili da igraju ping-pong u podrumu, devojčice su ostajale s nama, igrajući »lude ošmice« ili kartajući se po habanom špirom karata koji je uprava imala pri ruci, pijuckajući iz naših konzervi pivo, sve dok nas, konačno, sva težina svežeg vazduha tog dana ne bi sve, u neodlučnim grupama, otpratila gore u krevete.

Male sobe sa zavesama na tufone i ukrasima od mraza na staklu, svi tako nevini, osećaj spaonica kroz tanke pregrade, meškoljenje i cerekanje u hodniku do kupatila, jednog za dečake i drugog za devojčice. Jedna velika, srećna porodica. Deca su bila ta, bez oduševljenja i puna otpora, zbog kojih su prestala ova putovanja. To, i razvod koji su počeli da se množe. Moja žena i ja smo u braku koji je poslednji preostao; ona kaže da smo propustili voz, ali ne verujem da misli tako.

Izleti na plažu i fudbal, i igre loptom na tom velikom polju kod Vilkombovih. Ta draga dobra vremena, i deca koja su rasla u njima kao korov na suncu, a sada, kada su kćeri onih koje nismo tako dobro poznavali udate, ili rade u Oregonu kao medicinske sestre, ili u Meksiku predaju agronomiju, naše kćeri lutaju gradom kao da traže nešto što su propustile, uzimaju časove iz makramea, ili aerobik plesa, žive sa svojim majkama, ne šminkaju se, šetaju se s knjigama u ruci kao grupa malih monahinja. Možete videti majke u njima – prelepne žene, pune života. Video sam Eni Lenghorn pre nekoj jučer na želježničkoj stanici i razgovarali smo nekoliko minuta, uglavnom o antikvartici koju Meri Džo želi da otvoriti s Betsi i o beznadežnosti tog smelog po-duhvata, osmehnula mi se tačno onako kako se osmehnula njena majka, jednom, kada smo se Luiz i ja rastajali, ili kada smo postali svesni da nećemo uspeti da ostanemo zajedno – podižući donju usnu tako da bi se obraz nabratio, ta njena lepa, velika usta, osmehnuta i spuštena u uglovima kao da suspreže suze. Pravi osmeh Lu na maloj Eni, i bilo je to kao da sam ponovo zaljubljen, kada su svi ljudi lovcici, kada bi prizor kola jedne žene, parkiranih na benzinskim pumpama, ili ona u samousluži, kada bi to bilo dovoljno za ceo dan, kada bi se krv uzbukala, dlanovi ovlažili, a srce se uzbudeno ustalašalo do dna. Ali ove devojke. Zašto se ustežu? Čega se boje?

S engleskog prevela Dubravka Mulić

proza polja

trinaest stihova

vičazoslav hronjec

Već se smrkavalо kada sam dopisao i poslednji stih; papir je bio sav iškraban, na mnogim mestima isprecrtan, pun ispravki u tekstu koje su poticale možda još i od pre pedeset godina. Sedeo sam za pisacim stolom ispred prozora, a bolovi u želucu su mi bivali sve jači. Bio sam iznuren jer sam već skoro čitav sat bio na nogama; znao sam da ču kroz koji minut morati sebi da ubrizgam novu dozu morfija.

Obuzet staračkom drhtavicom, gledao sam taj list ispisanih papira: znao sam da je pesma kočnno završena i više me se uopšte nije ticalo da li ću umreti kroz koji minut, kroz nedelju ili mesec dana. Još sam samo želeo da je naglas pročitam, da budem siguran da je svaka reč na svom mestu; zatim ću je prekucati, a ovaj stari rukopis spaliti. Bolovi u želucu su se pojačavali pa sam se uplašenagnuo nad sto i počeo polako čitati. U početku glas mi je podrhtavao, ali posle prva dva-tri stiha učinilo mi se da to krkljanje, koje je trebalo da liči na recitovanje, polako nestaje, i da mi glas dobija čvrstinu kada nekakad kad sam još nastupao na svim onim odvratnim književnim večerima i posejima. Pažljivo sam odmeravao smisao svakog stiha, i sve mi se činilo da ovako nešto u svom životu još nisam napisao. Iako je cela pesma imala ukupno tri-nestihovska.

Završio sam čitanje tako sugestivno, tako čistim i zvonkim glasom, kao da mi nije već osamdeseta. Tek kasnije sam postao svestan da sam u toku čitanja podigao papir sa stola, tako da ga je svetlost sa prozora probijala i još više isticala one haotične škrabotine koje su se onde decenijama gomilate. Ličile su na fantastičnu paučinu u koju sam ja, zanesen ludi pauk, celog života nastojao da ulovim siću zlatnu mušicu. Zapanjeno sam konstatovao da su bolovi u želucu prestali, što se nije dogodilo od kada sam se, pre dve nedelje, vratio iz bolnice. Čovek je najadjniji kada ima bolove, ali kad prestanu, brzo ih zaboravlja, jer jednostavno neće da se uživljiva u situaciju koja mu je još malopre zagočavala život.

S olakšanjem sam se naslonio na naslon stolice i nekoliko trenutaka se odmarao gledajući kroz prozor. »Čedo moje, oblaći dolaze i odlaze, a plavetnilo ostaje,« reče mi jednom davno deda, kad sam ga, kao trinaestogodišnjak, pitao zašto slika samo ono što ne postoji. Sad su oblaći opet plovili, mimo-lazili se i rasplinjavali, ali nebesko plavetnilo je ostalo kao što je i bilo. Jedino što se počelo smrkatati.

Kad sam opet pogledao po sobi, odjednom sam shvatio da se zlatna mušica ipak upiela u mrežu. Sve stvari koje su me opkoljavale: sto, nameštaj, knjige – hiljade i hiljade knjiga na regalima, svaka sitnica na stolu, sve mi se to prikazivalo u nekoj drukčijoj vremenskoj perspektivi, kao da je nje-govo postojanje počelo u prostor oko sebe da projektuje i nevidljivu istoriju svoja nastanka. Kud god pogledah, svaki predmet mi se predstavljao ne samo kao on sam, nego kao sve faze njegovog nastajanja i oblikovanja u rukama mnogih i mnogih ljudi. Uplaših se jer mi se učinilo da vila smrti kuca na moja vrata i zato brzo izvadim pisanu mašinu iz kutije kraj stola i počeh prekucavati pesmu.

Buljio sam u tekst zapažajući sve ispravke koje sam učinio raznim vrstama pisačeg pribora u toku poslednjih pedeset godina: ispravke okovkom, naliv-perom, crvenom, ljubičastom i hemijskom olovkom, flamerom, pa čak i Elinim krejonom za obrve, ali ono što me je sada najviše iznenadio, bila je činjenica da sam jasno video svaku situaciju u svom životu u kojoj sam doradivao ovu

Beleška o autoru

Džon Ap. Updike (John Updike) rođen je u Pensilvanijskom. Pohađao je predavanja na Harvardu i Oksfordu. Jedan od najznačajnijih iličnosti američke književnosti danas. Prvi put se javlja zbirkom satiričnih pesama »The Carpentered Hen and Other Tame Creatures«, 1958. Od tada objavljuje pesme i kratke priče; 1959. godine izlazi prvi njegov roman »The Poorhouse Fair«.

Kod nas su objavljene njegove knjige: »Golubije perje«, »Kentauro«, »Razuzdan eros«, »Beži, zeko, beži«, »Parovi«. Napisao je i knjigu za decu »The Magic Flute«.

Priča je objavljena u časopisu »The New Yorker«, aprila 1981.

ispreatanu pesmu. Videh sebe mladog u voznu kako po svim džepovima usplahireno tražim nešto za pisanje, da bih, na papiru istrgnutom iz knjige koju sam upravo čitao, napisao prva dva stiha ove pesme, kako, konačno, nalazim malu, tupu olovku u džepu sakoa, zatim čekam da voz stane na nekoj od stanica da bih zapisao stihove; videh sebe kako užurbano tražim nešto i među svojim dokumentima nalazim parče papira s dva ispisana stiha koja nemaju nikakvu vezu ni sa čim, kako ih rasejano čitam, malom crvenom olovkom precrtyavam i dopisujem nove stihove; videh sebe na klozetskoj šolji kako nameravam da poceparam komadić nekog izgužvanog papira na kojem je bilo nešto napisano, kako to čitam i udubljujem se, onda opet nemam čime da ispravljam, natežem se da bih dohvatio Elin krejon za obrve pred ogledalom, krupnim slovima dopisujem nešto na kolenu, precrtyavam, ispravljam; videh sebe s nogom u gipsu, a kraj mene Eli koja mi na jordan istresa celu fioku s raznim kojetarijama, u kojima se niko živ ne bi snašao, kako uzimam stari izgužvan papir, čitam ga, uzimam nalivper i dopisujem nove stihove; videh kako u klozetu spajljujem dokumenta i papire koji bi me mogli kompromitovati, ako slučajno upadnu oni nemački idioci u kuću, kako palim stari požuteli papir, ali odmah na sve moguće načine pokušavam da ga ugasim, odlazim u radnu sobu i za ovim stolom zapisujem nešto olovkom na margini; videh sebe kako pretoram po gomili prašnjavog papira i knjiga na tavunu, kako iz jednog starog broja lovačkog časopisa vadam parče nagorene hrtije, sedam na prašnjavu gredu, čitam ga i velikim crvenim flomastrom nešto pribrano zapisujem, dok se kroz badžu probija mutna svetlost septembarskog popodneva; videh kako se nagnjem nad malim Milanom, koji na nekom starom ispisanim papiru crta zelenom olovkom čitavo krdo neidentifikovanih životinja, kako mu uzimam papir iz ruke, iako počinje da pliče, dajem mu velik, čist arak drugog papira (ali on i dalje vrišti), i unosim se u onaj stari, nagoreli izgužvani i sasvim isprečrtani papir, kako opet nešto zapisujem, ovog puta ljubičastom olovkom, kromice, otetom Miljanu; videh sebe kako se danas posle podne iskobeljavam iz kreveta, vadam iz regala jednu staru prašnjavu knjigu koja mi ispadla iz ruku i pada na tepih, otvara se i iz nje vira savijeno parče žutog papira, kako se s naporom saginjem i dohvatom ga, sedam za sto i pišem poslednje stihove hemijskom olovkom koja i sad leži na stolu.

Okrećem se: knjiga je još uvek na podu, a ja izvlačim iz mašine list belog papira s pesmom od samo trinaest stihova, koju sam, začudo, prekucao bez greške, što je u mojim godinama jednakо čudu.

Opet mi se ruke tresu i javlja se bol u želucu. U početku samo onako, kao kada me nešto pritiska ili mi smeta, ali posle toga naglo se pojačava i širi, te imam utisak da me nešto iznutra grize. Uplašen da će me ponovo uhvatiti tu, za stolom, odgurnutu mašinu i poček ponovo naglas čitati pesmu, ovog puta prekucau.

I opet se sve ponovilo.

Glas mi je prvo podrhtavao, ali ritam i melodijski teksta su ga sve više i više umirivali i punili nekom davnom snagom i čistotom, dok, na kraju, nisam učutao i zapanjeno konstatovao da su bolesti opet prestali i da se jako dobro osećam. Nisam više gubio dah, vazduh mi je ulazio u pluća bez prepreka, srce je pravilno i ravnomerno kucalo, pa sam se, sav u čudu, ispravio, naslonio na naslon stolice i zagledao u oblake. Plovili su, a plavetnito je ostajalo i postalo skoro modro. I što god bih dodirnuo pogledom, počelo bi mi pričati svoju dugu istoriju u ovom svetu.

Zažmurih i nadoh se u mraku u kojem ništa nije umelo da priča. Ali čim otvorih oči, mašina na mom stolu je progovorila, ali ne kao jedan predmet, već kao zbir svih svojih elemenata, i u jednom trenutku videh ceo istorijat tih delova, ceo proces izrade svakog od njih, ali u sukcesivnom sledu, da-kle, svakog za sebe i sve odjednom, a ipak svakog posebno sve do trenutka kad sam, pre dvadeset dve godine, kupovao ovu mašinu u papirnici na bulevaru.

Videh hiljade i hiljade ljudi kako stoje ili sede u fabrikama, kako izrađuju sve ove predmete oko mene; videh kako pod zemljom kljija narandžino seme, kako raste, cveta, donosi plodove u toku ovih sedamnaest godina, otako da imam ovde u sobi, videh ceo celcar život i tragični kraj ovog čoveka, strugara, čija prašnjava i od stalnog dodirivanja prijava lobanja stoji na mom stolu već skoro četrdeset godina; videh hiljade goroseća, radnika na obradi drveta, radnika u fabrikama, papira, šofera, pisaca, redaktora, lektora, korektora, slovosla-

gača, tipografa, prodavaca i drugih koji su učestvovali u stvaranju svih tih knjiga oko mene, video sam ih sve odjednom, a ipak svakog posebno i sasvim jasno; video sam sve što se događalo sa svakim predmetom u ovoj sobi od početka sveta do ovog trenutka, video sam, ali mi to ipak nije smetalo da i dalje sasvim normalno razmišljam kao da se ništa baš ništa nije događalo ni u meni ni oko mene.

Ponovo sam zatvorio oči i opet su mi ostale samo moje vlastite misli. Shvatio sam da se nešto dogodilo, a ipak sam znao da to nije ludilo. Štaviše, posle mnogo godina osećao sam se tako dobro, kao da i nemam taj podmukli tumor u želucu i sve one metastaze u plućima i jetri, osećao sam se potpuno zdrav kao da sam se podmladio za, najmanje, dvadeset godina.

Koliko li sam samo puta u svom bednem životu prokletla ovaj jedni rasklimatani lift! Uvek je pokvaren, zaglavljen, ili šta ti ja već znam kakav, kad starkerljii nosim mleko! Nikad ne znaju da ga oprave na vreme, uvek ih čovek mora moliti pretiti, dok se gospoda ne umilostivo da dođu i oprave ovaj razdrndani kavez, pun svih onih odvratnih mirisova koje čovek samo može ostaviti za sobom. Uvek se moram ovako lomatati na taj njegov šesti sprat, uvek moram da vučem za sobom krsta kao na lancu, uvek mi je srce u nosu dok se s ovom kanticom dovučem božanstvu na noge!

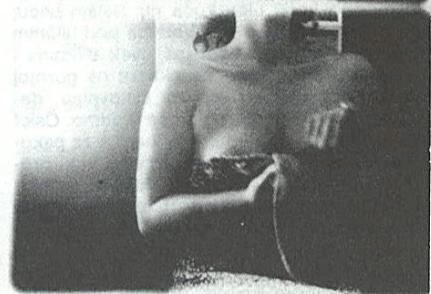
Što već jednom ne crkne taj mator! Koliko se samo namučim u tom brlogu, među onim knjigama i papirima, slikama i ostalim ludim stvarima koje je za osamdeset godina svog šašavog života sakupio po celom svetu. Kad vidim onu lobanju na stolu, podiljajsem od straha; jednom sam se gotovo upišala kad sam se obrela sama u tom stanu. Blagi bože, kad će već jednom da zakovrne, kad će već jednom da odapne da se i svet malo odmor! Ne čudim se staroj Eli što je otisla bogu na istinu! Da je moj stari u svom nakresanom životu pravio takve gluposti kao ovaj, već bih odavno ljubičice mirisala ispod zemlje. Ne kažem, kad bi k'o drugi svet pušio, jurio ženske, pio kao svinja i šta ti ja znam šta sve ne – ne kažem. Ali ovo: celog života dovolići u kuću neke prašnjave knjige i papire, lobanje, stare klučeve, one mazarljie što visi po zidovima, zardale sablje i jatagane, kamenje, valjda i s Meseca, šta li, jelenje rogovje, zeče repove, potkovice... A onaj korov na balkonu, bože moj presvetili, na njega, na njega ni pomisliti ne smem! Ko je još pri zdravoj pameti sadio u saksije svinjurak, koprivu i pasji jezik! O bože moj, al' će da mi lakne kad ga jednom nađem izvrnutog na tepihu ili na plo-

čicama u kupatilu, kad sve te proklete knjige pobacam u peć i sve one bogohulne stvari bacim na dubre da ih više nikad, ni u snu, ne vidim! Kao, pustili ga kući da umre! Al' to ni hrišćanski više nije umirati tako dugo, pa makar i od raka!

Bože moj presvetili, izgleda da su mi se krsta već zaista otkačila! Još ako sam zaboravila ključ i ako se onaj unutra previja na kretvu od bolova, onda mi preostaje da se pretvorim jedino u vešticu, da se pretvorim u vlas kose i provučem kroz klučnicu u stan. Ko je to još video – praviti tako malecke ključeve da ih čovek nema ni gde staviti! Uvek mi se pomeša sa sitnim novcem i dok ga, u ovom polumraku, ovako čorava i zrikava, kakva već jesam, iščepkam, uvek mi poneki dinar ispadne, pa se moram saginjati, tražiti ga – da čovek pukne od muke! A dok napipam onaj mali otvor za ključ, dode mi iz kože da iskočim! No, konačno je dvaput šklojnulo i sad će ova prljava vrata da zaškripe kao kad hor miševa peva Solomonovu pesmu! Gle, gle... izgleda da danas štrajkuju. Ne škripe! A matori je u radnoj sobi! O gospode, valjda ga je ona s kosom već pomela zajedno sa svim knjigama i premetnuo se u krvožednog vampira! Ju, ako ga stvarno zateknem onako iscerenog... Gle, gle – sedi za stolom kao da mu ništa nije! Kao nekad! A pokreti, bože moj, kao da je sasvim ozdravio! Uzima u ruke neki papir i počinje da čita. Čita nagaš! Kanda ču se zaista šlogirati, kanda će krsta zaista da mi se otkače! A čita k'o gospod popa na pridikaonici, ko neki mladac, čak ni da mu onaj njegov promukli glas zadrži! Šta li to, bože, čita! Ni reči ne razumem, ni jednu jedincatu reč! Ali to otezanje, to talasanje kao travu kad poleže na vetru na livadi, kao hujanje topola na kanalu u jesen, prosti me zanosi, diže me, kao da me želi odneti! Vidim starog kako prolazi ispred naše kuće, ali je mlađ, mlađ kao rosa; ide s knjigom u ruci i preko plota mi stavlja pupoljak u nedra, a nad nama je plavo nebo, plavo kao da će večito takvo ostati. Oblaci leti, ali ono ostaje takvo kakvo je...

I odjednom tišina. Glas je utihnuo, stari je prestat da čita. Vidim kako ustaje, i štap je zaboravio. Gospode, pa ovaj kao da je stvarno postao mlađ: saginje se, diže neku razbacanu knjigu s poda, lice mu je svetlo i mirno. Stojim kao stub soli i odjednom postajem svesna da mi se krsta još nisu otkačila i da mi srce više nije u nosu kao malopre. I kud god pogledam, u bilo šta da se u ovoj sobi zagleđam – vidim kolone ljudi, kolone koje se kreću i radi, vidim celi, celi svet...

Sa slovačkog prevela Branka Rom

elenka vidgar/jubljana